

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

TADŽICKÁ REPUBLIKA

Veľvyslanectvo SR v Taškente

ul. Kičik Bešjogoč 38

100070, Taškent

Uzbekistan

E-mail: emb.tashkent@mzv.sk

Internet: www.mzv.sk/taskent

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

Tadžikistan patrí medzi najchudobnejšie štáty strednej Ázie a vo všetkých makroekonomických ukazovateľoch zaostáva od okolitých štátov.

Zahraničný dlh Tadžikistanu k 31.12.2011 predstavoval 2,955 mld. USD, čo je 53,1% HDP krajiny. Pozitívnu tendenciu zaregistrovanou v Tadžikistane je zvýšenie tempa rastu ekonomiky. Objem HDP za obdobie roku 2011 dosiahol 30,0 mld. somoni (pribl. 4,8mld. EUR), čo v porovnaní s rokom 2010 predstavuje nárast o 7,4%. Bol zaznamenaný rast služieb o 10,6%, obchodnej činnosti o 8,1 %, dopravy o 4,4%, poľnohospodárstva o 7,8% a výstavby o 5,0%. Objem priemyselnej výroby dosiahol 3,72 mld. somoni a v priemere rástol o 8,7%.

Podľa neoficiálnych informácií celková migrácia obyvateľstva do susedných štátov predstavuje 1,5 mil. osôb. Počet ekonomicky činného obyvateľstva v roku 2010 predstavoval 2,1 mil. osôb. Podľa domácej štatistiky bolo v krajine 114 tis. registrovaných nezamestnaných.

Základné makroekonomické ukazovatele 2006 - 2011					
	2007	2008	2009	2010	2011
Hrubý domáci produkt v mil. EUR	2	2	3	3	4
Rast HDP v % k predošlého roku	1	1	1	1	1
HDP na 1 obyvateľa v EUR	3	3	4	4	4
Miera inflácie (%)	1	6	5	9	9
Registrovaná nezamestnanosť v %	2	1	1	7	2
Index spotrebiteľských cien v %	1	1	1	1	1
Priemerný mesačný plat v EUR	2	3	4	4	7
Podiel priemyslu na tvorbe HDP v %	5	4	3	3	2
Podiel služieb na tvorbe HDP v %	3	4	4	4	4

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

Rast v %	2008	2009	2010	2011
Priemysel	12,5	12,8	9,7	8,7
Poľnohospodárstvo	21,8	18,9	6,8	7,8
Stavebníctvo	12,2	9,0	11,5	5,0
Služby	42,4	48,7	13,1	10,6

Ľahký priemysel patrí medzi hlavné odvetvia (prvotné spracovanie bavlny a hodvábu), tkanie kobercov, potravinárska produkcia, chemický priemysel, výroba poľnohospodárskych strojov, transformátorov, kovoobrábacích strojov. Z vlastných zdrojov krajina pokrýva len 50 % svojich potrieb.

Hlavným poľnohospodárskymi produktmi republiky sú bavlna, južné ovocie a zelenina. Najdôležitejším odvetvím je pestovanie bavlny, pre ktoré využíva až 45% celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy. Krajina má dobré podmienky na intenzívny chov dobytka. Dôležitým

odvetvím hospodárstva je ťažký priemysel - výroba hliníku. V najväčšom závode, vybudovanom podľa francúzskej technológie sa vyrobí 300 000 ton hliníka ročne. Zásoby antimónu, zinku, olova, hnedého uhlia a fluoristanov radia Tadžikistan na popredné mieste v Strednej Ázii. Krajina disponuje aj nezanedbateľnými zásobami čierneho uhlia, železnej rudy a farebných kovov.

S ohľadom na charakter terénu a osídlenia hrá dôležitú úlohu cestná doprava, ktorá prepravuje vyše 90% celkového prepravovaného tovaru a disponuje okolo 21 400 km ciest s asfaltovým povrchom, 482 km železnice a 2 medzinárodné letiská. Okrem toho, niektoré oblasti krajiny sú spojené iba letecky.

Vzájomnú spoluprácu je možné orientovať na rozvoj malého a stredného podnikania, a to hlavne v oblasti poľnohospodárstva (dodávky poľnohospodárskej techniky, dodávky technologických zariadení na spracovanie ovocia a zeleniny, baliarní, na kooperáciu na úrovni podnikov a agropotravinárskeho komplexu), v oblasti budovania tepelných elektrární, hydroelektrární, ako aj výstavby cestnej infraštruktúry.

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

Tadžická republika buduje svoje zahranično-ekonomické vzťahy predovšetkým so susednými štátmi, krajinami EÚ a USA, ako aj s medzinárodnými finančnými organizáciami. V poslednom období stúpa vplyv ČĽR v ekonomike krajiny, keď je v súčasnosti jej najväčším veriteľom. Tadžikistan je členom Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBRD), Organizácie pre ekonomickú spoluprácu a Medzinárodného menového fondu (MMF), Euro-Ázijskeho ekonomického spoločenstva (EvrAzES), Šanghajskej organizácie spolupráce (ŠOS).

Členstvo v ďalších medzinárodných organizáciách: AsDB, CCC, CIS, EAPC, EBRD, ECE, ECO, ESCAP, FAO, ICAO, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRC, ILO, IMF, IOC, IOM, ITU, OIC, OPCW, OSCE, UNCTAD, UNESCO, UN, UNIDO, UPO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, Intelsat.

Reforma ekonomiky pokračuje nižším tempom, než stanovil Program ekonomických reforiem v Tadžikistane. Dokonca ani privatizácia nedosiahla predpokladané tempo a demonopolizácia postupuje veľmi pomaly. V rokovaníach o vstupe do WTO nastal výrazný pokrok a krajina sa v blízkej budúcnosti môže stať členom organizácie.

V rámci rozvojovej pomoci EÚ vyčlenilo pre rozvoj Tadžikistanu na roky 2011-2013 finančnú pomoc v objeme 62,0 mil. EUR. Zároveň vyjadřila podporu pri vstupe Tadžikistanu do WTO.

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva

Všetky právne formy podnikania v oblasti malého a stredného podnikania, systém registrácie firiem a spoločných podnikov sa nachádzajú na webovej stránke Obchodnej a priemyselnej komory Tadžikistanu a Ministerstva ekonomického rozvoja a obchodu.

Viac informácií na : www.tpp.tj , www.met.tj a www.mfa.tj

c) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

Hlavnými podpornými mechanizmami zahraničného obchodu a investičnej politiky vlády Tadžikistanu sú nasledovné zákony:

Vel'vyslanectvo Slovenskej republiky v Uzbekistane: www.mzv.sk/taskent, emb.tashkent@mzv.sk

„O zahraničnoobchodnej činnosti“

„O štátnej ochrane a podpore podnikania v Tadžikistane“

„O zahraničných investíciách v Tadžikistane“

„O financovaní malého a stredného podnikania bankami Tadžikistanu“

Projekty regionálnej spolupráce sú zverejnené na webovej stránke Ministerstva zahraničných vecí a Obchodnej a priemyselnej komory Tadžikistanu .

Hlavné investičné projekty, ako aj rozvojové projekty, sú zverejnené na nižšie uvedenej internetovej stránke:

www.mfa.tj

c) Verejné obstarávanie

V praxi sa realizuje táto forma zabezpečenia tovarov a služieb veľmi zložito, prostredníctvom priamych kontaktov na vládu.

d) Zmluvná základňa

V rámci prístupového procesu SR do EÚ boli v roku 2003 pôvodné dvojstranné dohody posúdené z hľadiska zlučiteľnosti s legislatívou EÚ a niektoré vypovedané. V oblasti obchodno-hospodárskej spolupráce bola zrušená Dohoda o obchodno-hospodárskej, vedecko-technickej a kultúrnej spolupráci. Dňa 15. 09. 2008 bolo v rámci rozšírenia zmluvno-právnej základne podpísané „Memorandum o porozumení medzi MH SR a Ministerstvom ekonomického rozvoja a obchodu Tadžikistanu o hospodárskej spolupráci“.

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície

Najperspektívnejšie odvetvia pre investície sú:

- ťažba nerastov (zlata, striebra, antimónu, drahých farebných kovov, stavebného materiálu, stroncia, olova)
- energetika (elektrická, hydroenergetika)
- ropný a plynárenský priemysel
- poľnohospodárstvo (pestovanie bavlny, zeleniny, živočíšna výroba)

Koordináciu investičnej činnosti zabezpečuje Ministerstvo hospodárstva a obchodu Tadžikistanu, vypracováva a zverejňuje zoznam investičných projektov. Taktiež je ich možno nájsť na webovej stránke Obchodnej priemyselnej komory TJK.

www.tpp.tj , www.tajinvest.tj

Tadžická vláda má veľký záujem o zahraničné investície a preto vytvára vhodné podmienky pre investorov. Základným legislatívnym aktom je „Zákon o zahraničných investíciách v Tadžikistane“. V prípade, že zahraničná spoločnosť investuje aspoň 30% do spoločného podniku, môže bez obmedzenia exportovať svoju produkciu. Majetok dovezený zo zahraničia a vložený do spoločnosti je oslobodený od cla. Podľa článku 8 zákona, zahraničný majetok nemôže byť znárodnený a podľa článku 10 môže svoj zisk prekonvertovať a vyviezť.

Podiel zahraničného kapitálu v spoločnom podniku nie je ohraničený. Firma so zahraničným kapitálom je oslobodená od platenia dane zo zisku na dobu určenú podľa výšky vloženého

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Uzbekistane: www.mzv.sk/taskent, emb.tashkent@mzv.sk

kapitálu:

- od 50 tis. USD do 500 tis. USD na 2 roky
- od 500 tis. USD do 2 mil. USD na 3 roky
- od 2 mil. USD do 5 mil. USD na 4 roky
- od 5 mil. USD vyššie na 5 rokov

Na území Tadžikistanu môžu zahraniční investori zakladať výrobné podniky so 100% zahraničným podielom, t.j. bez účasti tadžickej strany.

b) Energetická politika krajiny

Podľa absolútnych ukazovateľov Tadžikistanu patrí 8. miesto vo svete v hydroenergetických zdrojov (300 mld. kWh/rok). K prednostiam ekonomiky patrí vysoký potenciál hydroenergetiky, ktorá zabezpečujú 93,7% z celkových energetických potrieb krajiny. Napriek výrazným zdrojom energie zápasí Tadžikistan s jej nedostatkom, hlavne v zimných mesiacoch. Na tejto báze je založená energeticky náročná výroba hliníka a rozsiahle elektrochemické komplexy. Jedným z hlavných odvetví palivo-energetického komplexu je uhoľný priemysel. Pomerne nekvalitná ropa sa ťaží na severe a juhu, zemný plyn vo Vachšskej a Gissarskej doline. Od nálezísk ťažby zemného plynu sa vybudoval plynovod až do Dušanbe. Sever krajiny sa však zásobuje plynom z Uzbekistanu (celková dĺžka plynovodov 400 km). Zásoby hnedého uhlia (1 mld. ton) umožňujú začať s budovaním tepelnej elektrárne. V Tadžikistane je 30 nálezísk hnedého uhlia, z toho 5 je funkčných. Hnedé uhlie sa ťaží tzv. otvoreným spôsobom.

Celkové zdroje uhľovodíkových surovín sa odhadujú na 1033,76 mil. ton, z toho 113,1 mil. ton ropy, 863 mld. m³ plynu a 36 mil. ton plynového kondenzátu. Postupne sa začínajú využívať ťažobné miesta na severe Tadžikistanu (východný Supetau, Rejgan, Kaškakum a východný Olimtoj). Tadžikistan je do značnej miery závislý na dodávkach ropy a plynu z Uzbekistanu.

Od 24.2.2011 bol vládou zrušený denný limit na spotrebu elektrickej energie. V niektorých regiónoch však ešte zostal nočný limit spotreby v čase od 22,00 hod do 5,00 hod.

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

Rozvoj vedy, výskumu, vývoja a inovácii riadi Akadémia vied Tadžikistanu. Podrobnejšie informácie o projektoch vedy, výskumu a inovácii nie sú prístupné na internete.

Viac informácií na: www.mfa.tj

IV. ZAHRANIČNÝ OBCHOD, OBCHODNÁ PRAX

a) Dovozný a vývozný režim, obchodná prax

Na základe Zákona o colných tarifách (máj 1999) a Zmluve o colnej únii boli prijaté tarify – sadzby na importované tovary do Tadžikistanu a to nasledovne:

- na importované tovary z krajín, s ktorými je uzavretý režim najvyšších výhod sa uplatňuje schválený colný taríf;
- na importované tovary z krajín, s ktorými Tadžikistan neuplatňuje režim najvyšších výhod je 2x vyšší od schváleného colného tarifu;
- nulový taríf sa uplatňuje na importované tovary, ktorých pôvodom sú krajiny - členovia colnej únie (Bielorusko, Kazachstan, Kirgizstan a Ruská federácia);
- systém tarifných preferencií-zvýhodnenia, sa uplatňuje na importované tovary z krajín SNŠ, ktoré nie sú členmi colnej únie a na rozvíjajúce sa štáty;

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Uzbekistane: www.mzv.sk/taskent, emb.tashkent@mzv.sk

- nulový taríf sa uplatňuje na importované tovary, ktorých pôvodom sú krajiny s najmenej rozvíjajúcou sa ekonomikou (ide o 47 krajín, prevažne z Afrického kontinentu);
- od 1.11.2003 sa v rámci voľného obchodu uplatňuje nulový taríf na importované tovary (okrem rudy a hliníkového koncentráту), ktorých pôvodom sú krajiny – členovia Euroázijského ekonomického spoločenstva.

Formy colných sadzieb:

Špecifické – pripočítaním stanovenej sumy za jednotku.

Kombinované – spojením obidvoch sadzieb zdanenia.

Sezónne cla – colné tarify sa neuplatňujú a môžu trvať nie dlhšie ako 6 mesiacov v roku.

Mimoriadne cla (v záujme ochrany svojej ekonomiky pred importovanými tovarmi) a to:

- špeciálne clá
- antidampingové clá
- kompenzačné clá

Dovozný a vývozný režim zahŕňa v sebe:

a/ zľavy colných taríf - tarifné zvýhodnenie nemá individuálny charakter a tieto zľavy môžu byť udelené len výnimočne, a to samotnou vládou.

b/ oslobodenie od cla – ide predovšetkým o tovary, služby, MTZ a pod.

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

V oblasti zahraničného obchodu dosiahol celkový obrát tovaru Tadžikistanu za 2011 rok 3,8 mld. USD, čo predstavuje nárast o 15,3%. Obchodná bilancia bola záporná a predstavovala 1,4 mld. USD. (stúpol sa o 31,8%).

Export tovaru dosiahol 1,26 mld. USD a predstavuje nárast o 5,2%. Rast exportu tovarov spôsobil zvýšený záujem trhu po čistom hliníku a bavlně a rastom cien na svetovom trhu uvedených komodít.

Import tovarov predstavoval hodnotu 2,6 mld. USD, čo v porovnaní s rokom 2009 predstavuje nárast o 3,4 %. Podiel importu na HDP predstavoval 47,4%.

v mil. USD	2007	2008	2009	2010	2011
Export	1 468,1	1 320,5	1 010,0	1 195,0	1 257,0
Import	2 455,5	2 331,5	2 568,7	2 658,0	3 186,0
Obrát	3 923,1	3 652,0	3 578,7	3 853,0	4 443,0
Saldo	-987,4	-1 011,0	-1 558,7	-1 463,0	-1 929,0

c) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

Vývoz

Najvýznamnejším exportnými položkami TJK sú bavlna, hliník, poľnohospodárske produkty a elektrická energia.

Dovoz

Najvýznamnejším exportnými položkami TJK sú ropné produkty, chemikálie, stroje a zariadenia, textil.

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Uzbekistane: www.mzv.sk/taskent, emb.tashkent@mzv.sk

Vývoz:

V teritoriálnej štruktúre exportu prevažujú štáty mimo SNŠ. Hlavným partnerom v exporte bolo Turecko – 43,3%, ČLR – 20,3%, Afganistan – 7,5%, Rusko – 6,0%,

Dovoz:

Rusko – 30,0%, Kazachstan – 13,3%, Čína-12,8% a Irán – 5,1%,

e) Vývoj zahraničného obchodu so SR za posledných päť rokov (vývoz/dovoz)

v tis. EUR	2007	2008	2009	2010	2011
Export	0,501	0,411	0,559	1,068	0,496
Import	6,911	1,732	0,012	0,002	0,002
Obrat	7,412	2,143	0,571	1,007	0,498
Saldo	- 6,410	- 1,321	0,547	1,066	0,495

Export zo SR v tis. EUR

	Export EUR 2010	Export EUR 1-12 2011	Pod. %	
Total	1 068	496	100%	
XVI	Stroje a mechanické nástroje; elektrické zariadenia;	756	369	74,5
VI	Výrobky chemického priemyslu	85	52	10,5
X.	Buničina z dreva alebo iných celulóзовých vlákni; kartón alebo lepenka	206	51	10,2
XVIII	Nástroje a prístroje optické, fotografické, kinematografické, meracie,	0	16	3,2
XXI	Umelecké diela, zberateľské predmety a starozitnosti	0	3	0,6
XIII	Výrobky z kameňa, sadry, cementu; keramické výrobky; sklo a sklenené výrobky	0	2	0,4
VIII	Surové kože a kožky, usne, kožušiny a výrobky z nich; kabelky a výrobky z čriev	0	2	0,4
XX.	Rôzne priemyselné výrobky	0	1	0,3
I	Živé zvieratá; živočíšne výrobky	0	0	0,0
II	Rastlinné výrobky	20	0	0,0
III	Živočíšne a rastlinné tuky a oleje; upravené jedlé tuky;	0	0	0,0
IV	Výrobky potravinárskeho priemyslu; nealkoholické nápoje; tabak	0	0	0,0
IX	Drevo a výrobky z dreva; drevené uhlie; korok a výrobky; košíkarské výrobky	0	0	0,0
V.	Nerastné výrobky	0	0	0,0
VII	Plasty a výrobky z nich; kaučuk a výrobky z neho	0	0	0,0
XI	Textílie a textilné výrobky	0	0	0,0
XII	Obuv, pokrývky hlavy, dáždniky, palice, umelé kvety	0	0	0,0
XIV	Pravé perly (prirodne alebo umele pestované), drahokamy, drahé kovy, bižutéria	0	0	0,0
XIX	Zbrane a strelivo; ich časti a príslušenstvo	0	0	0,0
XV.	Základné kovy a výrobky z nich	0	0	0,0
XVII	Vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia	0	0	0,0

Import do SR v tis. EUR

	Import EUR 2010	Import EUR 1-12 2011	Pod. %
Total	2	2	100%

XVI	Stroje a mechanické nástroje; elektrické zariadenia;	0	2	85,0
XXI	Umelecké diela, zberateľské predmety a starožitnosti	0	0	14,7
VII	Plasty a výrobky z nich; kaučuk a výrobky z neho	0	0	0,2
I	Živé zvieratá; živočíšne výrobky	0	0	0,0
II	Rastlinné výrobky	0	0	0,0
III	Živočíšne a rastlinné tuky a oleje; upravené jedlé tuky;	0	0	0,0
IV	Výrobky potravinárskeho priemyslu; nealkoholické nápoje; tabak	0	0	0,0
IX	Drevo a výrobky z dreva; drevené uhlie; korok a výrobky; košíkarske výrobky	0	0	0,0
V.	Nerastné výrobky	0	0	0,0
VI	Výrobky chemického priemyslu	0	0	0,0
VIII	Surové kože a kožky, usne, kožušiny a výrobky z nich; kabelky a výrobky z čriev	0	0	0,0
X.	Buničina z dreva alebo iných celulóзовých vlákni; kartón alebo lepenka	0	0	0,0
XI	Textílie a textilné výrobky	0	0	0,0
XII	Obuv, pokrývky hlavy, dáždniky, palice, umelé kvety	1	0	0,0
XIII	Výrobky z kameňa, sadry, cementu; keramické výrobky; sklo a sklenené výrobky	0	0	0,0
XIV	Pravé perly (prírodné alebo umele pestované), drahokamy, drahé kovy, bižutéria	0	0	0,0
XIX	Zbrane a strelivo; ich časti a príslušenstvo	0	0	0,0
XV.	Základné kovy a výrobky z nich	0	0	0,0
XVII	Vozidlá, lietadlá, plavidlá a dopravné zariadenia	0	0	0,0
XVIII	Nástroje a prístroje optické, fotografické, kinematografické, meracie,	0	0	0,0
XX.	Rôzne priemyselné výrobky	0	0	0,0

Kontakt na Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Taškente

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Taškente
 ul. Kičik Bejšogoč 38, 100070 Taškent, Uzbekistan
 Tel.: +998 71 120 68 52, +998 71 255 55 65
 Fax: +998 71 120 68 51
 Email: emb.tashkent@mzv.sk

Úradné hodiny

Úradné hodiny veľvyslanectva sú v pracovných dňoch od 09:00 do 16.30 hod. (v Uzbekistane je o 3 hodiny v lete a 4 hodiny v zime viac, ako v SR). Stránkové hodiny konzulárneho oddelenia sú v pondelok, stredu a piatok od 10:00 do 12:00 hod. Počas štátnych sviatkov a dní pracovného voľna na Slovensku veľvyslanectvo neprijíma stránky.

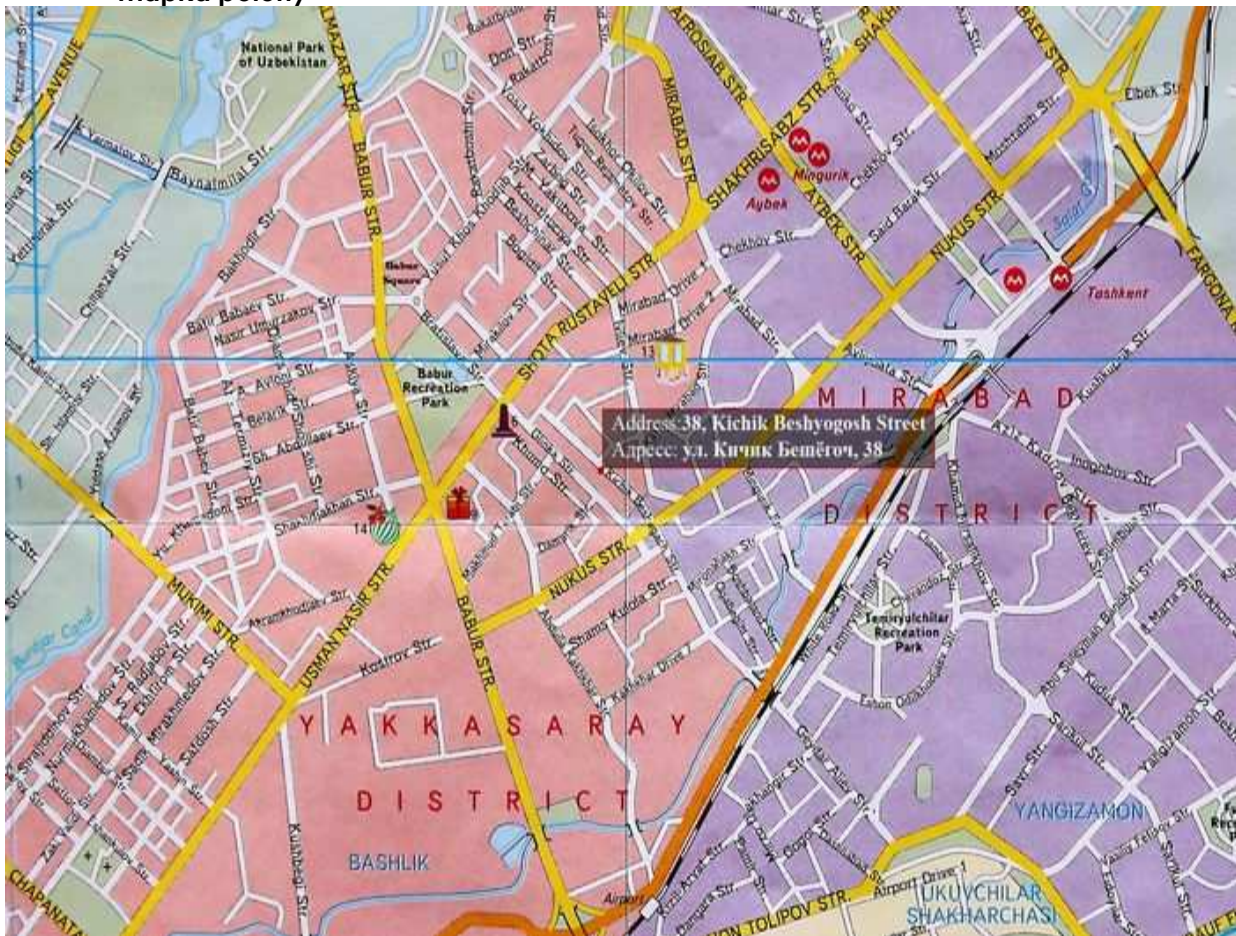
Pôsobnosť úradu

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Uzbekistane: www.mzv.sk/taskent, emb.tashkent@mzv.sk

Diplomatická a konzulárna pre Uzbekistan, Tadžikistan a Turkménsko.

Mapka polohy

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky v Uzbekistane: www.mzv.sk/taskent, emb.tashkent@mzv.sk